

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УПРАВЛІННІ ВИРОБНИЦТВОМ ПРОДУКЦІЇ БУРЯКІВНИЦТВА

© 2014 КОРОЛЬ В. В.

УДК 657.24:631.15:633.63

Король В. В. Формування інформаційного забезпечення в управлінні виробництвом продукції буряківництва

У статті розглядаються основні методичні підходи до формування інформаційного забезпечення в управлінні виробництвом цукрових буряків. Проведено аналіз, систематизацію та узагальнення теоретичних напрацювань науковців щодо визначення поняття «інформаційне забезпечення», що дозволило сформулювати його авторське бачення. Розглянуто визначення поняття витрат як однієї з центральних категорій в управлінні виробництвом і види собівартості як об'єкти управління. Доведено, що бухгалтерський облік перебуває в тісному взаємозв'язку з управлінською системою, що відповідно визначає особливу роль витрат в управлінні підприємством. Визначено актуальні напрямки формування інформаційного забезпечення в управлінні виробництвом цукрових буряків. На основі дослідження практики бурякозасіяних підприємств сформовано основні носії інформації в межах етапів облікового процесу з метою здійснення ефективного управління виробництвом цукрових буряків. Перспективою подальших досліджень визначено вдосконалення інформаційного забезпечення в буряківництві через розробку облікової політики, вдосконалення системи первинних документів шляхом формування показників якості продукції, автоматизацію формування їх показників з метою оперативного контролю, розробку бюджетів для планування показників виробництва з метою управління та контролю.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, витрати, собівартість, виробництво, цукровий буряк, управління.

Табл.: 3. **Бібл.:** 13.

Король Вікторія Володимирівна – асистент, кафедра обліку, аналізу та аудиту, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: vika3108@mail.ru

УДК 657.24:631.15:633.63

Король В. В. Формирование информационного обеспечения в управлении производством продукции свекловодства

В статье рассматриваются основные методические подходы к формированию информационного обеспечения в управлении производством сахарной свеклы. Проведены анализ, систематизация и обобщение теоретических наработок ученых относительно определения понятия «информационное обеспечение», что позволило сформулировать авторское его видение. Рассмотрены определения понятия расходов как одной из центральных категорий в управлении производством и виды себестоимости как объекты управления. Доказано, что бухгалтерский учет находится в тесной взаимосвязи с управленческой системой, что, соответственно, определяет особую роль затрат в управлении предприятием. Определены актуальные направления формирования информационного обеспечения в управлении производством сахарной свеклы. На основе исследования практики свеклосеющих предприятий сформированы основные носители информации в пределах этапов учетного процесса с целью осуществления эффективного управления производством сахарной свеклы. Перспективой дальнейших исследований определено совершенствование информационного обеспечения в свекловодстве через: разработку учетной политики; систему первичных документов путем формирования показателей качества продукции; автоматизацию формирования их показателей с целью оперативного контроля; разработку бюджетов для планирования показателей производства с целью управления и контроля.

Ключевые слова: информационное обеспечение, расходы, себестоимость, производство, сахарная свекла, управление.

Табл.: 3. **Библ.:** 13.

Король Виктория Владимировна – асистент, кафедра учета, анализа и аудита, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03068, Украина)

E-mail: vika3108@mail.ru

UDC 657.24:631.15:633.63

Korol V. V. Formation of Information Support in Management of Production of Beet Growing Products

The article considers main methodical approaches to formation of information support in management of production of sugar beet. It conducts analysis, systematisation and generalisation of theoretical developments of scientists with respect to definition of the "information support" notion, which allows formulation of the author's vision. The article considers definitions of the expenditures notion as one of the central categories in management of production and types of cost value as objects of management. The article proves that business accounting is in close connection with the managerial system, which, consequently, determines a specific role of expenditures in enterprise management. It identifies topical directions of formation of information support in management of production of sugar beet. On the basis of the study of practice of sugar growing enterprises the article forms main data carriers within stages of the accounting process with the aim to carry out efficient management of sugar beet production. The prospect of further studies is improvement of information support in the beet growing industry through: development of accounting policy; system of primary documents by means of formation of product quality indicators; automation of formation of their indicators with the purpose of operative control; development of budgets for planning production indicators with the purpose of management and control.

Key words: information support, expenditures, cost value, production, sugar beet, management.

Tabl.: 3. **Bibl.:** 13.

Korol Viktoriya V. – Assistant, Department of Accounting, Analysis and Audit, Kyiv National Economic University named after V. Getman (pr. Peremogy, 54/1, Kyiv, 03068, Ukraine)

E-mail: vika3108@mail.ru

Функціонування підприємств у сучасній системі господарювання вимагає як чіткої та злагодженої взаємодії як його внутрішніх складових, так і забезпечення тихих зв'язків і взаємовідносин із зовнішнім середовищем. Глобалізаційні процеси в економіці розширюють сферу облікової діяльності, що вимагає поєднання традиційного бухгалтерського обліку з елементами пла-

нування, прогнозування, аналізу та контролю. Тому завданням бухгалтерського обліку є не просто фіксація усіх фактів господарської діяльності, а створення таких інформаційних облікових потоків, які б забезпечували оперативною та комплексною інформацією як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів. Інформація для здійснення функцій планування, обліку, контролю, аналізу та прийняття управ-

лінських рішень формується в системі бухгалтерського обліку, а це відповідно вимагає формування таких даних, які б забезпечували інформацією всі функції та охоплювали події минулого, сучасного та майбутнього. Важливим у цьому аспекті є врахування саме вимог до інформаційного забезпечення для управлінських структур з метою забезпечення ефективного управління як підприємством загалом, так і окремими його елементами.

Суб'єкт господарювання як система поєднує в собі систему певних бізнес-процесів і менеджменту. Відповідно підсистема менеджменту включає управління як процес прийняття управлінських рішень та систему обслуговування управлінським процесом, складовою якої є інформаційне забезпечення управління.

Важливим об'єктом обліку є витрати, які формують собівартість продукції. Показник собівартості має пряий вплив на оцінку ефективності виробництва сільськогосподарської продукції, адже його зниження свідчить про застосування нових інтенсивних технологій, впровадження у практичну наукових досягнень і розробок, чітку і злагоджену роботу як виконавців, так і управлінського персоналу. Тому для стабільного функціонування підприємства важливим є процес управління витратами, а отже, їх інформаційного забезпечення як складової даного процесу.

Проблеми інформаційного забезпечення управління господарською діяльністю підприємств досліджували у своїх працях такі вчені, як Бланк І. А., Бутинець Ф. Ф., Дем'яненко М. Я., Жук В. М., Петренко С. М., Садовська І. Б., Шатковська Л. С. та ін. Вони розглядали стан і можливості облікових даних для вирішення проблем інформаційного забезпечення загалом. Однак, незважаючи на значний обсяг публікацій і досліджень, надалі залишається актуальним питання застосування обліково-аналітичної інформації як основи інформаційного забезпечення управління виробничими процесами в рослинництві. Як показала практика, на більшості підприємств, що займаються біологічними перетвореннями в буряківництві, управлінський персонал неефективно використовує облікову інформацію, тобто головним чином вона є основою для складання податкової та статистичної звітності, а функції планування, контролю і управління є нереалізованими. Тому постає питання систематизації та узагальнення інформаційної бази з питань обліку витрат на біологічні перетворення продукції буряківництва з метою її використання для здійснення процесу управління витратами в буряківництві та прийняття раціональних та оптимальних управлінських рішень.

Метою статті є дослідження теоретичних основ формування інформаційного забезпечення та розробка перспективних напрямків розвитку інформаційного забезпечення в управлінні виробництвом цукрових буряків і їх впливу на прийняття управлінських рішень.

Інформація в теорії управління визначається як сукупність відомостей про зміни, що відбуваються у системі та її навколишньому середовищі. Інформація використовується як ресурс для виконання службових функцій, оскільки засіб службових комунікацій і є одночасно предметом, засобом і продуктом управлінської праці [8, с. 296].

До інформації, що є основою для інформаційного забезпечення, ставиться ряд вимог: ефективність, об'єктивність, єдність, аналітичність, оперативність.

Одночасно в управлінні ми розглядаємо поняття «інформаційне забезпечення», яке відповідно Баканов М. І. та

А. Д. Шеремет розглядали як одну з функцій економічного управління поряд з аналізом формування та використання фінансових результатів, оцінюванням ефективності господарської діяльності, пошук резервів її підвищення; плануванням – прогнозуванням, перспективним і поточним плануванням; організацією управління ефективного функціонування тих чи інших елементів господарського механізму з метою оптимізації матеріальних, трудових і грошових ресурсів підприємства; контролем за виконанням бізнес-планів і управлінських рішень [1, с. 38].

Бланк І. А. розглядає інформаційне забезпечення як процес безперервного, цілеспрямованого угруповання відповідних інформаційних показників, необхідних для здійснення аналізу, планування та підготовки ефективних управлінських рішень [2].

Сорока П. М. і Сорока Б. П. під інформаційним забезпеченням розуміють сукупність форм документів різного призначення, нормативної бази та реалізованих рішень щодо обсягів, розміщення і форм існування інформації, яка використовується в інформаційній системі під час її функціонування на об'єкті управління [12].

Ми підтримуємо думку С. М. Петренка, яка визначає інформаційне забезпечення як сукупність реалізованих рішень відносно обсягів інформації, її якісного і кількісного складу, розміщення і форм організації. Відповідно метою інформаційного забезпечення управління є своєчасне надання необхідної і достатньої інформації для прийняття управлінських рішень, що забезпечують ефективну діяльність як підприємства у цілому, так і його структурних підрозділів [10].

Управління інформаційним забезпеченням означає оцінку потреб в обліковій інформації на кожному рівні і в рамках кожної функції управління: це вивчення документообігу підприємства, його раціоналізація, стандартизація форм документів, типізація інформації і даних, створення системи управління даними тощо [5, с.75]

Державною цільовою програмою розвитку українського села на період до 2015 р. також зазначено потребу виділення окремим підпунктом розділу «Інформаційне забезпечення управління аграрним комплексом» [6, с. 28].

Бухгалтерський облік в сучасних умовах стає визначальним інструментом формування інформаційного забезпечення, а його інформація – основним джерелом. З метою запровадження уніфікованої, адаптованої до сучасних інформаційних потреб системи бухгалтерського обліку, Федерацією аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України спільно з Міністерством аграрної політики та провідною науковою елітою розроблено Концепцію розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки України. Концепція встановлює загальні принципи розвитку та функціонування системи бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки України з урахуванням його стратегічного значення для забезпечення продовольчої безпеки та соціальної стабільності в Україні і світі [7].

Для здійснення управління виробництвом цукрових буряків інформаційне забезпечення ми будемо розглядати на зовнішньому та внутрішньому рівнях. При цьому зовнішній рівень визначатиметься сукупністю згенерованих потоків інформації за межами діяльності суб'єкта господарювання та на які відповідно прямого впливу він здійснити не може, внутрішній рівень – це обробка та використання інформаційних потоків у межах суб'єкта господарювання.

Мета інформаційного забезпечення в управлінні виробництвом полягає у формуванні вихідних даних про витрати, щоб на базі зібраних даних одержати агреговану інформацію, що стане основою для прийняття управлінських рішень. Досягнення такої мети потребує вирішення ряду завдань, що стосуються насамперед збору інформації з первинних документів, процедур збереження та її передачі між працівниками й підрозділами, зведення її для потреб управління.

Витрати є однією з центральних категорій в управлінні виробництвом. В економічному тлумаченні витрат є поняття, що характеризує використання різних речовин і сил природи у процесі господарювання [3, с. 25]. Зовнішньою і вартісною формою витрат простого відтворення чинників виробництва є собівартість. «Основний зміст собівартості створюють частини вартості, які відповідають перенесеній на даний продукт вартості спожитих засобів виробництва, що втілюють у собі минулу працю (с), і вартості продукту, створеного необхідною працею (v). Її найбільш загальна формула: $c + v$ » [9, с. 305]. В умовах суцільної інформатизації суспільства та процесу виробництва зокрема, доцільно було б виділити складову, що пов'язана з ефектом від інформації, що використовується у процесі формування собівартості.

Західними науковцями поняття собівартості розглядається як витрати, які пов'язані з покупкою та виготовленням продукту, тобто прямі матеріальні та трудові витрати, а також виробничі накладні витрати [4, с. 65].

Сучасна практика господарювання та нормативно-правова база дозволяють виділити такі види собівартості як об'єкти управління:

- ✦ технологічна собівартість (включає витрати на заробітну плату та відрахування на соціальні заходи, насіння, паливо і мастильні матеріали, засоби захисту рослин, добрива, роботи і послуги, ремонт і амортизацію необоротних активів, інші прямі витрати);

- ✦ виробнича собівартість (технологічна собівартість + загальновиробничі витрати) (рис. 1);
- ✦ повна собівартість (виробнича собівартість + адміністративні витрати + витрати на збут + інші витрати).

У процесі управління виробництвом цукрових буряків необхідна інформація про відхилення фактичних даних від бюджетних щодо витрат виробництва за статтями, про суму витрат постійних і змінних. Також за необхідністю про суму витрат залежно від інших класифікаційних ознак.

Недосконалість системи інформаційного забезпечення управління витратами на етапі виробництва цукрових буряків є причиною зниження ефективності використання ресурсів та показників ефективності діяльності.

Забезпечення об'єктивною, оперативною та аналітичною інформацією про витрати є передумовою ефективного здійснення управління виробництвом. Інформаційне забезпечення діяльності впливає на підсумкову звітність та на процедури прийняття управлінських рішень, що вимагає імплементації інтегрованих підходів у процесі виробництва, аналізу та управління.

Інформація про витрати виробництва формується в інформаційній системі управлінського обліку. Така інформаційна система використовує вхідну інформацію та відповідні процеси, що на виході має сформувати результат, який відповідатиме точно визначеним цілям. Саме тому важливим є формування таких облікових документів, які б забезпечували повне та достовірне відображення інформації, оперативне її формування. При формуванні у кінці звітного періоду звітів про виконання бюджетів можна буде визначити результат, ефективність управління витратами і доходами.

Система обліку розвивається у тісному взаємозв'язку з менеджментом, де облік став частиною широкої інтегрованої управлінської системи. Відповідно ієрархічність бухгалтерського обліку та його взаємозв'язок з управлінською

Рис. 1. Формування виробничої собівартості згідно з П(С)БО 16 «Витрати»

Джерело: узагальнено автором на основі [11].

системою дає можливість визнати значну роль витрат не лише в бухгалтерському обліку, але й у системі управління загалом (рис. 2).

Сучасна система обліку та інформація, що генерується за його допомогою, не завжди відповідає вимогам і завданням антикризового управління. Таким чином, проблеми, що виникають у процесі управління окремими бізнес-процесами, обумовлені недостатнім використанням інформаційної, контрольної та прогностичної функції обліку.

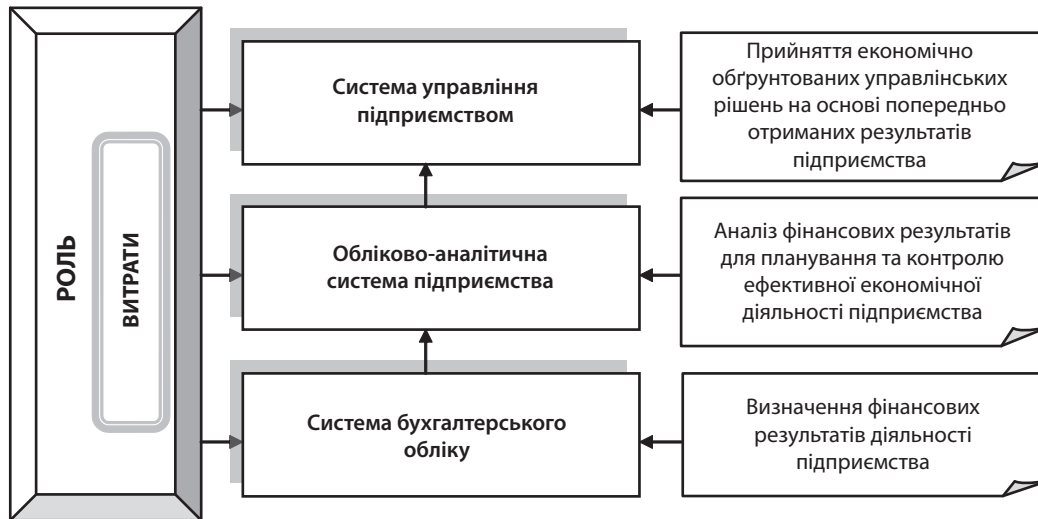

Рис. 2. Роль витрат в управлінні підприємством

Джерело: авторська розробка.

Відповідно це вимагає формування належного інформаційного забезпечення в управлінні діяльністю підприємства та управлінні виробництвом цукрових буряків зокрема, що особливої актуальності набуває в умовах ризиковості та невизначеності ведення агробізнесу сьогодні.

Формування інформаційного забезпечення для комплексного вирішення завдань управління виробництвом продукції досягається на основі наявності висококваліфікованого персоналу, обладнання, процедур обробки і розподілу отриманої інформації. Від якісних характеристик кожного з елементів залежить ефективність роботи інформаційної системи загалом.

Для стабільного розвитку підприємства та ефективного процесу прийняття управлінських рішень необхідно комплексно підходити до організації облікового процесу. У формуванні інформаційного забезпечення підприємства значна роль належить працівникам облікового апарату. Відповідно завдання працівників бухгалтерської служби лежать у площині дослідження взаємозв'язку ресурсів виробництва виробничого процесу та результатів. Вони збирають та опрацьовують первинну інформацію, що надходить із зовнішнього середовища та з окремих підрозділів господарства, обробляють та систематизують, формують звіти та оцінюють отримані результати з урахуванням прогнотованих раніше показників.

Бухгалтери відіграють значну роль на всіх етапах управління, що полягає у зіставленні ним фактичних даних з бюджетними, проведенням розрахунків, аналізом та інтерпретацією відхилень. Таким чином, накопичується інформація про витрати виробництва для відображення у звітності, що є відповідно основою для оцінки результатів діяльності.

У процесі формування інформаційного забезпечення щодо виробництва цукрових буряків важливі інформацій-

ні потоки генеруються за допомогою агрономічної служби, технічної служби, відділу збуту, які відповідно інформують про стан ґрунтів, строки та терміни технологічних процесів; стан сільськогосподарської техніки.

Не зважаючи на значну роль інших джерел інформації, все ж облікова інформація в системі інформаційного забезпечення управління виробництвом цукрових буряків є основним його джерелом і відображає всі господарські процеси відповідно до законодавства та з урахуванням га-

лузевої специфіки. Це дає можливість стверджувати, що облікова політика є інструментом впливу на інформаційні потоки та господарські операції підприємства.

Інформаційна система управління виробництвом цукрових буряків має бути побудована таким чином, щоб через управлінські дії персоналу була можливість вплинути на результати діяльності та покращити їх, запобігти негативному впливу та підвищити окремі результати діяльності.

Бухгалтерський облік як ядро інформаційного забезпечення у своїй системі формує більшість інформаційних потоків. Відповідно носіями облікової інформації є первинні та зведені документи, облікові регістри, внутрішня та фінансова звітність (рис. 3).

Важливою умовою економічної ефективності виробництва цукрових буряків є забезпечення посадових осіб оперативною інформацією для прийняття обґрунтованих управлінських рішень в галузі буряківництва. Удосконалення інформаційного забезпечення управління виробництвом неможливе без ефективного документообігу, що відповідно вимагає його адаптації в сучасних умовах високого рівня автоматизації. Тому створення раціональної методології бухгалтерського обліку в сільськогосподарських підприємствах, яка б відповідала національним інтересам держави та виробникам цукрових буряків, особливого значення набуває систематизована інформація первинних документів, зведених та інформація у звітності. Така інформація повинна об'єднувати в собі практично всі функції управління витратами при здійсненні біологічних перетворень у рослинництві.

Процеси реформування в сільському господарстві, активні інтеграційні процеси та намагання зменшити ризики в процесі ведення діяльності посилюють усвідомлен-

ня цінності інформації про витрати у процесі здійснення управління виробництвом цукрових буряків. Але водночас інформаційна база, яка формується сьогодні у системі первинних документів буряківництва часто не відповідає потребам менеджерів.

Пріоритетними напрямками удосконалення інформаційного забезпечення в буряківництві є розробка облікової політики, удосконалення системи первинних документів шляхом формування показників якості продукції, автоматизація формування їх показників з метою оперативного контролю, розробка бюджетів для планування показників виробництва з метою управління та контролю.

Виробництво продукції належної якості повинно ґрунтуватись на виконанні певних санітарних норм і правил та технологічному контролі процесу виробництва. До-

слідження стану формування показників якості цукрових буряків в системі обліку свідчить, що у первинних документах, аналітичному обліку та звітності вони відображені недостатньо. Це відповідно вимагає затримування певних ресурсів, проте матиме вплив на збільшення показника доходів за рахунок доплат за якіснішу продукцію. Відповідно формування такої інформації та має бути забезпечене в інформаційній базі облікової системи, що є основою для здійснення подальшого управління. Для формування якісних інформаційних ресурсів необхідна інтеграція системи обліку, інформатики, менеджменту, що дасть можливість сформулювати вектор розвитку обліку для ефективного здійснення управління виробництвом цукрових буряків.

Значна роль належить витратам у формуванні інформації щодо управління якістю продукції на етапі її вироб-

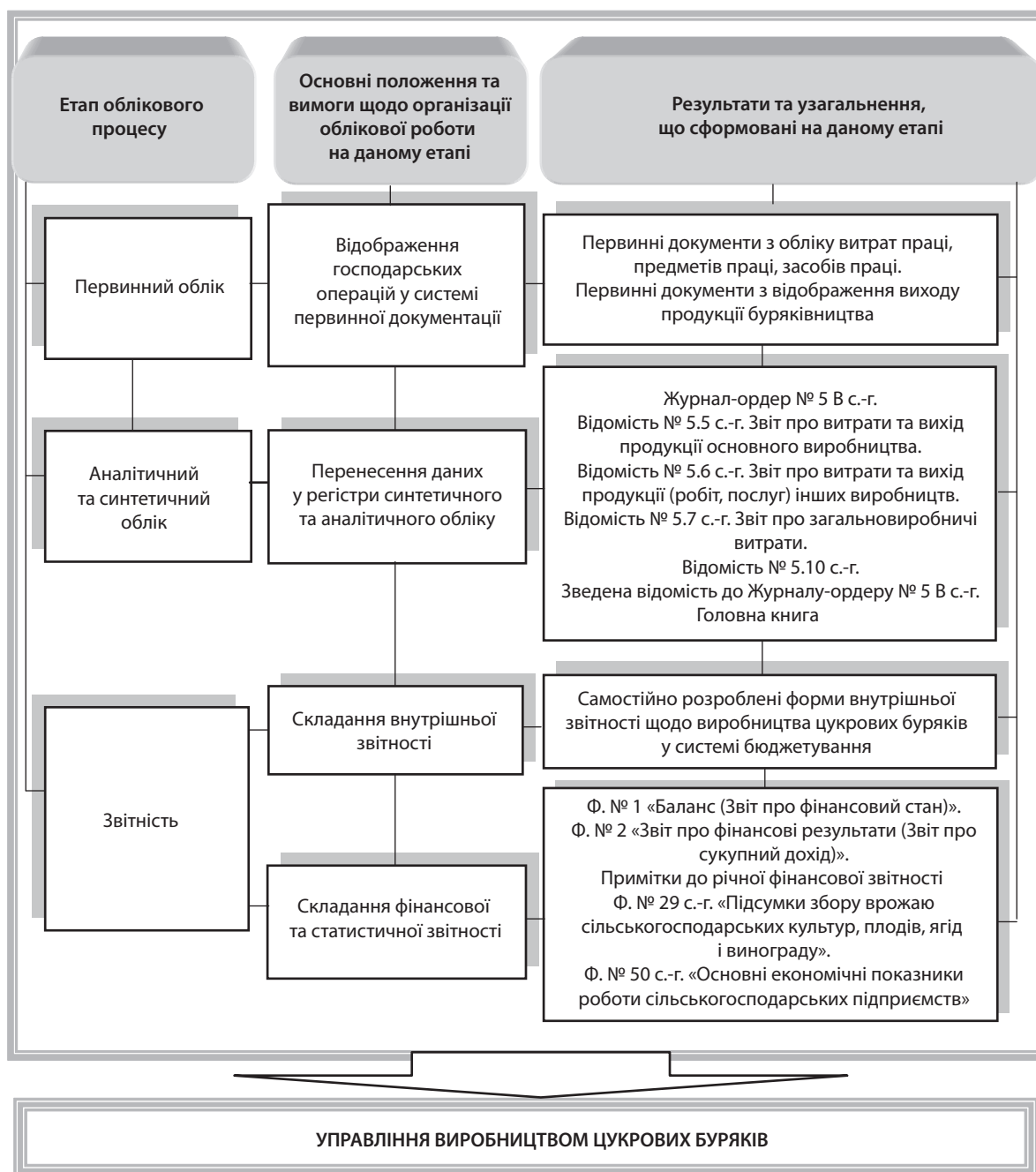

Рис. 3. Інформаційне забезпечення управління виробництвом цукрових буряків

Джерело: авторська розробка.

ництва та реалізації. На думку Шатковської Л. С., важливим напрямом інформаційного забезпечення управління якістю продукції є дані калькуляції собівартості продукції з урахуванням якісних параметрів, що надасть можливість формувати цінову політику на ринку збуту високоякісної продукції та визначити ефективність додаткових витрат на підвищення її якості [13].

Складність втілення таких пропозицій у буряківництві полягає в тому, що вже на стадії оприбуткування продукції в системі первинної документації відсутня інформація про якісні характеристики цукрових буряків. Тому першочерговим є вирішення даної проблеми в системі інформаційного забезпечення управління виробництвом цукрових буряків.

Недостатнє визначення напрямків інформаційних потоків та їх інтеграції обумовлено неврахуванням інформаційних потреб для управління виробничо-фінансовою діяльністю підприємств. Таким чином, відсутність актуальної інформації про витрати виробництва продукції буряківництва для здійснення ефективного управління в системі бухгалтерського обліку породжує негативне ставлення до нього, ігнорування праці бухгалтерів з боку менеджменту підприємства.

Визначення пріоритетних напрямків удосконалення бухгалтерського в системі інформаційного забезпечення управління виробництвом цукрових буряків у частині витрат потребує детального вивчення з урахуванням діючих правил, вимог ринкової економіки та управлінського персоналу.

ВИСНОВКИ

Отже, формування інформаційного забезпечення в управлінні виробництвом цукрових буряків ґрунтується на використанні обліково-аналітичної інформації. Важливими аспектами залишаються чинна нормативно-правова база, галузеві особливості та потреби менеджменту на кожному з етапів управління. Для ефективного управління виробництвом необхідно здійснювати постійний моніторинг і впровадження нових методичних і комп'ютерних розробок, періодичні залучення фахівців з інших галузей та сфер діяльності для підтримки та формування релевантної інформації. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Баканов М. И.** Теория экономического анализа : учеб / М. И. Баканов, А. Д. Шеремет. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 416 с.
2. **Бланк И. А.** Основы финансового менеджмента / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 1999. – 512 с.
3. **Бородкин А. С.** Учет производственных затрат в промышленности / А. С. Бородкин. – М. : Финансы, 1973. – 112 с.
4. **Гаррисон Р.** Управленческий учет. – 12-е изд. / Рей Гаррисон, Эрик Норин, Питер Брюер / Пер. с англ. под ред. М. А. Карлика. – С-Пб. : Питер, 2010. – 592 с.
5. **Голенищев Э. П.** Информационное обеспечение систем управления / Э. П. Голенищев, И. В. Клименко. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2009. – 352 с.
6. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 р. // Економіка АПК. – 2007. – № 11. – С. 3 – 50. – С. 28.
7. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки України (проект) // Облік і фінанси в АПК. – 2009. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/oif_apk/2009_1/2_Koncept.pdf

8. **Литвак Б. Г.** Разработка управленческого решения: учебник [Текст] / Б. Г. Литвак. – 6-е изд, испр. и доп. – М. : Дело, 2006. – 440 с.

9. **Макконнелл К. Р.** Мікроекономіка / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю. – 13-те вид. / Пер. з англ. – Л. : Просвіта, 1999. – 649 с.

10. **Петренко С. М.** Інформаційне забезпечення внутрішнього контролю господарських систем : монографія / С. М. Петренко. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2007. – 290 с.

11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Затв. наказом МФУ від 31.12.1999 р. № 318 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>

12. **Сорока П. М.** Інформаційний менеджмент : навчальний посібник / П. М. Сорока, Б. П. Сорока. – К. : Університет «Україна», 2008. – 535 с.

13. **Шатковська Л. С.** Бухгалтерський облік в системі інформаційного забезпечення управління тваринництвом [Електронний ресурс] / Л. С. Шатковська // Облік і фінанси АПК. – 2009. – № 3. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Oif_apk/2009_3/11_Shat.pdf

REFERENCES

- Bakanov, M. I., and Sheremet, A. D. *Teoriia ekonomicheskogo analiza* [Theory of Economic Analysis]. Moscow: Finansy i statistika, 2003.
- Blank, I. A. *Osnovy finansovogo menedzhmenta* [Fundamentals of Financial Management]. Kyiv: Nika-Tsentr, 1999.
- Borodkin, A. S. *Uchet proizvodstvennykh zatrat v promyshlennosti* [Cost accounting in the industry]. Moscow: Finansy, 1973.
- “Derzhavna tsilyova prohrama rozvytku ukraïnskoho sela na period do 2015 r.” [State Program of Ukrainian Village to 2015]. *Ekonomika APK*, no. 11 (2007): 3-50.
- Golenishchev, E. P., and Klimenko, I. V. *Informatsionnoe obespechenie sistem upravleniia* [Dataware control systems]. Rostov-na-Donu: Feniks, 2009.
- Garrison, R., Norin, E., and Briuer, P. *Upravlencheskiy uchet* [Managerial Accounting]. St. Petersburg: Piter, 2010.
- “Kontseptsiia rozvytku bukhhalterskoho obliku v aharnomu sektori ekonomiky Ukrainy (proekt)” [The concept of accounting in the agricultural sector of Ukraine (project)]. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/oif_apk/2009_1/2_Koncept.pdf
- Litvak, B. G. *Razrabotka upravlencheskogo resheniia* [Development of managerial decisions]. Moscow: Delo, 2006.
- [Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
- Makkonnel, K. R., and Briu, S. L. *Mikroekonomika* [Microeconomics]. Lviv: Prosvita, 1999.
- Petrenko, S. M. *Informatsiine zabezpechennia vnutrishnyoho kontroliu hospodarskykh system* [Information support of internal control systems business]. Donetsk: DonNUET, 2007.
- Soroka, P. M., and Soroka, B. P. *Informatsiyni menedzhment* [Information Management]. Kyiv: Universytet «Ukraina», 2008.
- Shatkovska, L. S. “Bukhhalterskiy oblik v systemi informatsiinoho zabezpechennia upravlinnia tvarynyntstvom” [Accounting information system in the management of livestock]. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Oif_apk/2009_3/11_Shat.pdf